

Onemogućavanje održivoga povratka je genocid

Brankica Lukačević

Dvadeset godina pod teretom progona, nepravde i prešućivanja« slogan je pod kojim je u petak 13. studenoga u Banjoj Luci, u organizaciji Europske akademije Banjalučke biskupije, održan Međunarodni studijski dan. Glavna tema toga skupa bila je »Dvadeset godina (1995. - 2015.) od završne faze protjerivanja Hrvata, Bošnjaka i drugih s područja Republike Srpske«.

Pozdravnu riječ uputio je na početku mons. Miljenko Aničić, direktor akademije, naglasivši da je cilj simpozija podsjećanje na istinu i upozoravanje na negativne posljedice koje su proistekle iz nasilnoga protjerivanja Hrvata, Bošnjaka i drugih s područja Republike Srpske.

»Mi smo u našem gradu i kraju svjedoci da su brojni mirotvorci nasilno protjerani i da im se do sada onemogućava održivi povratak u njihova rodna mjesta. Prema međunarodnom pravu to je zločin - genocid za koji netko mora odgovarati. To je gorka i dramatična istina koja nas i naše suvremenike uporno poziva da je ne smijemo zaboraviti, nego da je branimo i promoviramo«, rekao je među ostalim pastir banjalučke biskupije Franjo Komarica. Ustvrdio je da u toj zemlji već dva i pol desetljeća vlada zakon jačega i bezočnijega, da političari dijele svoju milost kada, komu i koliko hoće, dok građani traže od njih pravdu. Upozorivši da je osobita nepravda učinjena katoličkoj populaciji, odnosno hrvatskomu narodu na području RS-a, ustvrdio je da je to što danas na tom području nedostaje više od 90 posto predratne populacije plod zabrinjavajuće dehumanizacije odgovornih ljudi u domaćoj i međunarodnoj politici. »Kao članovi velike obitelji ljudskoga roda moramo se naučiti na međusobno uvažavanje u našim različitostima te na obvezu solidarnosti sa slabijima, obespravljenima i zapostavljenima. S pravom se očekuje od svakoga istinoljubivoga, pravdoljubivoga, miroljubivoga stanovnika ove zemlje i susjedstva da se odlučno i neumorno bori protiv ozakonjenja potpunoga iskorjenjivanja ovdašnjih domicilnih naroda, a s njima i njihovih vjerskih zajednica. Tomu treba pridonijeti i ovaj studijski dan«, zaključio je biskup Komarica.

O stradanju Katoličke Crkve Vrhbosanske nadbiskupije u RS-u u drugom dijelu studijskoga dana govorio je vrhbosanski nadbiskup

● Biskup Komarica na studijskom danu »Dvadeset godina (1995. - 2015.) od završne faze protjerivanja Hrvata, Bošnjaka i drugih s područja Republike Srpske«

kardinal Vinko Puljić. Osvrćući se na Deytonsko-pariški mirovni sporazum, naglasio je da je 20 godina tako brzo prošlo, a tako sporo se provodilo ono što se dogovorilo i potpisalo, i to bez Hrvata u BiH. Upozoravajući na nepravde nanese hrvatskomu narodu u BiH, istaknuo je da u strukturi vlasti nema korektnosti, da ono što traži za svoj narod priznaju i drugomu te upozorio da dogovora nema bez istih polazišnih točaka. »Vrhbosanska nadbiskupija imala je prije rata 529 049 katolika, uglavnom Hrvata, a krajem 2014. samo 182 843 katolika, što znači da je izgubila 334 266 katolika ili 65,43 posto. U nadbiskupiji tijekom rata i poraća potpuno je uništeno 690 crkvenih objekata... Zar sam kriv što na to upozoravam, ne prozivajući ime, nego politiku koja to smatra normalnim. Sve što smo dosada obnovili, a obnovili smo gotovo u cijelosti sve u ratu porušene župne crkve i crkvene objekte, mogli smo zahvaljujući malim dobročiniteljima i hrabrim svećenicima kojima danas odajem posebno priznanje«, zaključio je kardinal Puljić.

Govoreći u kontekstu 20. obljetnice Daytonsko-pariškoga mirovnoga sporazuma o pogledima Europske unije prema budućnosti BiH, europarlamentarac Andrej Plenković među ostalim je rekao da recentne rezolucije Europskoga parlamenta o BiH naglašavaju da je za preobrazbu BiH u učinkovitu, uključivu i potpuno funkcionalnu državu nužno provesti ustavne reforme na načelima federalizma, decentralizacije, supsidijarnosti te legitimne predstavljenosti, čime bi se zajamčila odgovarajuća integracija BiH u EU. »Jedino je tako moguće osigurati potpunu ravnopravnost sva tri konstitutivna naroda i drugih. Opstojnost Hrvata u Bosni i Hercegovini od strateškoga je interesa i za Republiku Hrvatsku te će zbog

toga Hrvatska ostati najodlučnija zagovornica europske budućnosti BiH, a uloženi naponi u transformaciju zemlje na kraju će biti nagrađeni punopravnim članstvom u EU-u«, ustvrdio je Plenković.

Dirljiva su i potresna bila izlaganja eminentnih predavača, koji su došli iz redova gradskih entiteta i državnih institucija, predstavnika međunarodnih organizacija, diplomatskih predstavništava u BiH, hrvatskih političkih predstavnika u RS-u, BiH i Republici Hrvatskoj, kao što su Šimun Penava, Srđan Šušnica, Mujo Begić, dr. Josip Jurčević, fra Velimir Blažević, mons. Ivica Božinović, dr. Miljenko Aničić, Alojzije Jakirčević, dr. Ivo Miro Jović, Patsy Sörensen, bivša članica Europskoga parlamenta i gradonačelnica Antwerpena u Belgiji, dr. Miodrag Živanović, Gordana Katana, ministar Davor Čordaš i moderator skupa Frano Piplović. Prvi put, uz uporabu dostupne povijesne građe, sustavno i studiozno razmotrene su bitne činjenice vezane uz protjerivanje Hrvata, Bošnjaka i drugih s područja RS-a.

Na konferenciji za novinare biskup Komarica je istaknuo općepoznatu činjenicu da Hrvati proteklih 20 godina nisu imali svoje političke predstavnike koji bi se za njih intenzivno i učinkovito zauzimali. Rekao je da na području Banje Luke živi mnogo manje vjernika nego 1995. Upozorio je da nema održivoga povratka jer nema pravnoga, materijalnoga i političkoga pomaganja, koji su deklarirani u Deytonu i poslije u mnogim deklaracijama. Izrazio je nadu da će taj studijski dan pokrenuti ispravljanje velike nepravde nad obespravljenim ljudima ne samo banjalučke regije, BiH, nego i susjednih zemalja.

U sklopu programa postavljena je dokumentarna izložba fotografija i povijesnih dokumenata. ■